

متن پرسش

سلام علیکم: خدا قوت. استاد عزیزتر از جانم، تا به حال دو مرتبه درباره نگاه دکتر چاوشی به صدرا از شما سوال کردم. اما احساس کردم حضرتعالی برای تان سوء تفاهمی در نسبت با نگاه دکتر چاوشی به صدرا پیش آمده است. به همین جهت خواستم این متن دکتر چاوشی را در خدمت شما قرار بدهم و نظرتان را ناظر به این متن بدانم. (همه ما صدرا را دوست داریم. کشور ما و فرهنگ ما شاید مانند صدرا به خود ندیده باشد و اصلا در قبال اندیشه فخیم و عظیم صدرالمتألهین بنده خودم را در جایگاهی نمی‌بینم که بخواهم درباره ایشان بد بگویم و اصلا کلاس و درس فلسفه جای چنین مسائلی نیست. بنده خودم مدرس فلسفه صدرا بودم و آن را دوست دارم. تنها چیزی که ما دنبال آن هستیم این است که تفکر صدرا چه وضعی دارد و از قیل آن، ما چه وضعی داریم؟ سفر در فرهنگ ما به سان یک گسست مطرح شده. جناب صدرالمتألهین تنها فیلسوفی است در عالم که فلسفه را با سفر خوانده اما از آن غفلت می‌کند، نه اینکه ایشان غفلت کند بلکه ما غفلت می‌کنیم و در کلام ایشان تجلی می‌کند. فلسفه جناب صدرالمتألهین در نهایت به اقسام سفر ختم می‌شود و آیا این اقسام سفری که صدرا مطرح کرده است با آنچه افلاطون در دفتر هفتم جمهوری آورده فرقی دارد؟ ما به جهت اینکه بفهمیم صدرا چه کرده به فلسفه یونان هم نیاز داریم که اول پارمنیدس را می‌بینیم سپس افلاطون را... و سپس در رابطه با متافیزیک این جملات را بیان می‌کنند: (هگل در اوج متافیزیک، روح یا انسان را در اصطلاح بی‌قراری می‌خواند که برای رسیدن به قرار در طول تاریخ، جنگ‌ها کرده، خون‌ها ریخته و جان‌ها تقدیم کرده. این مرگ در فلسفه هگل بسیار جدی است. مدرنیته در واقع بر همه کشتگان تاریخ سوار است. این قرار را که پس از بی‌قراری رخ می‌دهد، هگل آزادی مطلق می‌نامد یعنی آنجایی که گویی سفر تمام شد، آزادی مطلق روی می‌دهد و این، غایت نظر گرفتن است برای کل تاریخ. متافیزیسین است که می‌فهمد تفکر، در نهایت به خورشید معرفت ختم خواهد شد لکن مسیر را در شب می‌یابد. تنها متافیزیسین است که می‌فهمد که خورشید معرفت در شب طلوع می‌کند و این چه تناقضی است که آدمی را به خود می‌خواند که آیا فلسفه سودای محال است که آدمی پروای آن را دارد...)

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بنده از بعضی نکات آقای دکتر چاوشی لذت می‌برم. بحث در بعضی از کلمات ایشان است نسبت به صدرا که ای کاش طوری نمی‌گفتند تا موجب سوء تفاهم شود. مانند

همین جمله‌ای که نسبت به هگل گفته‌اند، که جای بحث دارد. موفق باشید